

فؤاد کی یہ ؟

نافی وی فونادی ته مو به گئی یہ ژ کوردیید باژیروی وانی یہ ژ بهر ہندی نافی وی ہاتیه « فؤاد تمو بک الوانلی ، ولسالا [1910] زاینی کومہ لا « ہیفی ، یا قوتابید کورد دامہ زراتدل ستامبولی و فونادی ته مو دگہل عمر ، قدری ژ بنہ مالا جمیل ہاشایی دیار بکری و زکی بگ ژ قوتابید قوتابخانا کشت و کالیی ل ستامبولی ئەف کومہ له دروست کرب ہاری کاریا خلیل موطکی . « ہیفی ، یا بہ رده وام بولسہر پروگرامید خو ہتا دہولہ تا ئوسمانیا ہف ہشک بوی د شہری جیہانی دا . ئینا کاری فی کومہ لی راوہستیا ژ بہر چونا ئەندامید وی بو قادید شہری . ئەف کومہ له دیار بو فہ ہشتی شہر راوہستیایی (مصطفی کمال) ستامبول ستاندی^۱ . و ئەف گوئنه موکم تر لینی تیت دەمی د بینین فی کومہ لی دگہل ہندہک ریکخراوید دی یید کوردی بروسکەک بو دہزگہ ہید تہ نایی ہنارتی ہر سیارا مافی کوردا کری^۲ .

ژ کریاریید فی کومہ لی یید بہرکەتی ئەو بو گوفا رہک ل ستامبولی دہر دئیخست نافی وی « روژی کورد » بو و بزاری وان دئاخفت و بیریید وان بہ لاف دکرن^۳ . و ئەفہ یا ہاتیه گوئن د یہ ریید گوفا ری دا دەمی دبیزیت : « ئەفہ لہرہ خورتین کرمانجا خوہ دان ہف و جمعیہ تەک کوردا چیکرن ، نافی جہ معیہ تی (ہیفی) دا نینہ ؛ نہوژی بدہست جہ ریدہ کرنہ ئەف جہ ریدہا ہہ ژ علم و مہ عریفہ تی بہ حس دکہ ، ژ تشتک دی نکارہ بہ حس بکہ ، چونکہ قانونا دہولہ تی دا مادہک ہہ یہ دبیزہ حہ چیکو جہ ریدی سیاسی دہرخہ ، دفی پینج سہد زیرا ئەمانہت دانی ؛ حہ چیکو کوردون ؛ عاجزن ژ تہ دارکا فان بہرا ؛ فکرہ نہو بقی جہ ریدی « روژی کورد » اکتفا کرنہ^۴ . ژ بہر فی گوئنی فوناد ئیکہ ژ نفیساریید گوفا ری . ئەم فی بتنی ژ ژیاننا فونادی ته مو بہ گئی وانی دزانین . ہیفییا مہ ئەوہ روژ بو روژی بہتر روناهی و زانین ژ ہیژا فوناد بیئہ خویاکرن و روژ دریژن .

فوناد چی یہ ؟

ہشتی ہر دی تاریاتی ژ سہر ژیاننا فی نفیساری ہاتیه دراندن مہ دقیت بزائین کاننی چ رہنگی نفیسنی لجم ہہ بو یہ . ہتا بہری ساللا (1981) زاینی یا ئاشکەرا بو چیروکا کوردی

فؤادی

تہمو

کج یو

حج یو ؟

عبدالکریم فندی دوسکی
نامادہ کری یہ وئینابہ
سہر رینفیسانوی

شەفیش هەروێ ئیڤاریدا سەرری بافی خودچە . هیفی
 مای وی دمینه . وهکی بافی وی تی پیشی ی وی دبه رزه . بوخا
 سەر کیلهك بافی خودا فیزه . . . . .
 دهستی وی دگره . ماچ دکر .

بافی وی ژى هەردو چافی کورپی خو ماچ دکر . دل هونك دبو .
 روژهکی شەفیش دیسا سەرری جو . هیفی یی بافی خو
 بو . کافهك بوهری روژ جو . هەموئە ردهکی تارى كهت بافی وی
 . هیژ ، نه هاتبو .

شەفیش ناڤا وی تارى یی دا تنی نی ما . دل وی له زدکه .
 چار جارن گوهداری دکر . بافی خو گازی دکر تو دهری دا
 دهنگ نه دهات ؟ ..

شەفیش جیکی رونشت . بونا بافی خو گری پاش بوخا
 چو بو . بافی شەفیش هیدی هیدی ژ ئالی یی نوالیدا دهنگی
 پهزان دهشنی گرتبو .

شەفیش وی دهنگی بهیست . رابو . کازی بافی خو کر :

باڤو ! باڤو

بافی وی ژى ؟

ئا .. شەفیش لاو تووی . تو ویده ری یی .

شەفیش :

هەری باڤو نه زم .

باڤ :

وهره بال من مه رگی م گوری .

شەفیش : به زیا بال بافی خودهستی وی گرت !

ماچ کر . پاشی گو :

باڤو تو ئیرو بوچی وهسان دپهنگ مایی ؟ بونا چی زونه هاتی ؟

پاف گو : کورپی من ! پهزان تیره خاری بوئە ژى پیچەك

وهستی بوم لما دهرنگی مام .

شەفیش گو :

باڤو ! ئەز گوری تو ئیدی وهسان دپهنگی نه مینه تو دزانی کو

مالدا کهس تونه . ئەز بال کی بمینم . گری .. باڤ : گرینا کورپی

خودی . برینداری یا دل وی نو بو :

ئاڤا چافی وی ژى فالابو ....

شڤانی کال بوخا هات . سەرری شەفیشی ناف هەر دو

دهستی خواه ستاند . ئاڤا چافی وی پاڤ کر . رادموسا . پاش گو

: کورپی من خودی مه زنه . مرازی نیمه ژى دده ....

لسالا (1925) زاینی یا دهست پهی کری ل سەر دهستی ماموستا
 جمیل صائب و چیروکا « له خهوما » . به لی پشتی گوڤارا
 « روژی کورد » هاتیه ف چاپکرن ژ لای ماموستا (جمال
 خه زندار) فه . فونادی ته موسه ری بهرچه مکی چیروکا کوردی ژ
 جمیل صائب وهرگرت وپره ساللا (1913) زاینی . لفی سالی
 چیروکا که ل ژماره ئیک و دول « روژی کرد » دا فوناد به لاف کر
 و هیژ بدوماهیک نه هاتیه . به لی مخابن گوڤار راوه سنیا و چیروک
 بدوماهیک نه هات . براستی چیروکا فونادی ته موسه چیروکا کا
 هونهری به . ب کوردی به کا رهوان و خوش یا نفیسی ب سەر
 زاری هه کاریا فه دچیت و هندهک چارا زاری بوتاتی دگه ل تیکه ل
 کری به . به لی جهی که سهری په زور چه وتید چاهی تیدا بید
 ههین . و برینفسه کا گه فن و بی سهرویا هاتیه چاپکرن . لهره
 نه زفی چیروکی ساخ دکم و برینفیسا نه و دنفیسمه فه دا مفا
 ژى بیته وهرگرتن و هه رکهس بشیت بخوینیت . و نه فه ئیکه مین
 چیروکا کوردی ژههرا :

- چیروک -

شەفیش کورپی شڤانه کی به . بوخا دهه سالی به زاروک
 ، به لی پر چاف فه کری به .

شەفیش دیا خونه دی به . بافی وی ره بن و به لنگازه
 قهت تشته کی وان تونه ....

تنی مه ته کی شەفیش هه بو . نه وژی پیرهک بو . شەفیش
 چارنا بال وی دچه . دل مه تا خو هونك دکر .

شەفیش نولا سا کول گوندی ته شقه له تی نه دکر .

ب کهس دا تشتهک نه دگو . تم بخوه بخوه . بو

گهل هه فالالا خوباش دچه . بوواندا گوتنا دل مایی نه دگو
 هه تا ئیڤاری دانا ل گوندی بی دهنگ دگره . دله یزه ، روژا خو

دهرباز دکر .

نه و جکوتنا شەفیش پر خاشبا کو دریان دجو هه موو

شەفیشی هه زدکرن ریس پهی ی گوندی هه روئە و مالا خود دبر .

خارنا وی د دا . بووی خو به تی دکر . هه رکهس دا ف زاروک

قهنجی ژیره دگو .

پاشی دهستی خو گرت . هیدی هیدی هاتنه گوندی . شفانو په زان هه فشی دا کر . پاشی گه کورپی خورا نی چون . مالا وا دا لهیف بالکی تشته کی وه سان تونه بو . تنی مه لیکه کی هه بو باف و کور پاخلی هه ف که تن بافی ملی خو بو شه فیشی بالکی چیکر شه فیش زی سه ری خوسه سنگی بافی خودانی ملی خو زی فستویی بافی خو نافیته .

هی ستیری سوپی ده رکه تی بو . نیزیکی سوپی دیکا بانگ د دا . بانی نه رم هیدی هیدی سه ری داران لیدخست . په لان ده ژيانا . دهنگه کی خاش چیدکر ... هه موالیدا دهنگ دهات . هه مو گوندی راببون به لی کور و باف هیژ رازابون ... کافه ک زی جو بو . شفان خانیدا هشیار بو کافا په ز راکرین رو [روژ] بوهری بو . به لی شفانی کال نه خوش بو . ناف جی یا خوده دناله . جار نا جارانی زی رویی کورپی خومیزه دکر .

وی کافای بو ریسپی بی گوندی ده ری شفان لیدا . پاش گازی کر .

شفانو! شفانو!

شفان زی د هوندردا گو :

هولبی ....

شفان چقا دخاست کور ابیت ده ری فه که ت . به لی نه خوشی بی وی نه دهشت . دهنگی ده ری شه فیش هیشار کربو . ده ری فدکر . ریسپی هوندردا هات . شفان را گو :

شفانو! تو نیرو بوچی وه سان درهنگ مایی . نیوروبویه . په ز هیژ نانا هه فشی مایه برچی توبی خوبی به . گوندی کالکال دکن .

شفان زی گو :

ریسپی! نه ز چ بیژم . تومن دبینی . نه ز نیرو نه خوشم . نه خوشی بی من گرانه . لما په ز راکرنی نه هاتم . تو نیرو چی بی من مروغه کی بشینه . کا خودی چه وا چیدکه . چ ده ری هیفی رویی من فه دکه ....

شفان وی گوتنی گو . پاشی ناف چی یا خو که ت نالینی وی رابو .... شه فیش زی نالینی بافی خودی . دل تازی بو . سه ربابی خو که ت . گری ...

نه ف دهنگی لاووج دلی ریسپی شه وتاند . ژوورا میزه کر . نه و خوژی نکاری بو کمیده . نانا چافی وی زی فالابو ....

الله

پاشی بوخا هات . ب شفان را گو :

شفانو! دلی خو ته نک مه که . خودی مه زنه . نه خاشی بی ته گران تونه . دیسا روژان ده رباز دبه . نه ز هه رم نیکی بهر په زان بشینم . توژی نیرو پراکه ف . بو خوه رازی ده .

زکی وی زی نوها برچی به . شه فیش بلا گه ل من بی . کمالا مه دا چی لیناندینه . بیچه ک تیشته بی نیت بخون . نه ز زی نیفاریدا بیم . شه فیش شاندا . گه ل هه ف چون . شه فیش رییدا نه خاشی بافی خوب ریسپی را برس کر . ریسپی زی دهستی خو نافیته ستویی شه فیشی گو! کورپی من کوفان مه که . دل فه کری به . تشتی بافی ته تونه . دوسی روژان نه و رابه سه رخو . نه و کوتنا ریسپی دلی شه فیش بیچه ک هونگ کر . کافه ک پاشی مالا ریسپی هاتن هوندردا چون روینشتن .

ریسپی خولامی خو گازی کر . ژویرا گو :

رزقو ، کورپی من شفان نه خوشه . نیرو بهر په زان تو هه ره . په ز هه فشی دا قریبو .

رزقو زی ب کوتنا مه زنی خو کر . داره ک دهستی خو گرت . چو ... ریسپی دگه ل شه فیشی زکی خو تیرکرن . تامانه ک زی تزی کر! ب دهستی شه فیشی دا . گو: کورپی من دل ته نک مه به . نه ف زی هیدی هیدی بو بافی خوبیه . هیفی بی زی به . بال بافی خو پونه . کوتنا وی بکه ، چ دخازه چیکه . دلی وی مه شکینه نه ز زی تم .

ژیدهر

1- الدكتور بلیج شیرکوه - القضية الكردية . مطبعة السعادة بجوار محافظة مصر / 1930 . لاپره - (52) -

2- مجلة الثقافة عدد (1) / 1983 بغداد لاپره (62)

3- القضية الكردية لاپره (52)

4- روژی کورد - مجلة - نشرها جمال خزندار بغداد / 1981 لاپره (78)

5- به یفا د کمیده ، به په کاکا ترکی به ب مه عنا (ب غه م که ت) تیت

لهده لهره